

- ואנחנו עשים במלאכה ונצמים מחזיקים ברחמים מעלות השחר עד צאת הבורקים: נחמיה ד טו
- גם בעת ההיא אמרתי לעם איש ונצרו ולינו בתוך ירושלים והיו לנו הליכה משמר והיום מלאכה: נחמיה ד טז

מוסף רש"י

במערבא. גלך ישראל (בי"ח טו). דמוחשבי. מעריצין (מגילה כ). ומקדמי. מקדמין (שם). ת"ש והיו לנו הליכה משמר. ש"מ כל זמן שעסקים מנאלה קיי יום, ולא קצומתא ומסכתא (שם). בהרף עין. שבעיר קרית על קציון ולא חתקה (שבת לד). זה נבטח זה יוצא. הלילה נכנס והיום יולך, יולת זה עם כניסת יום, כשהם מתפסקים קיי בן השמות וכל מקמי כתיב הו יום מנלל (שם).

רבינו הגנאל

ורמיהו מאימתי וכי משעהני נכנס לאכול וכי עד שעה שגומד ליכנס עד שעה שגומד לישן.

רב ניסים גאון

הכוננים כדרכת (ויקרא כב) וכן כי יקנה נפש ומרש (יבמות טו) מנין לכהן שישא אשה וקנה עבדים שיאכל בתרומה ת"ל וכהן כי יקנה נפש ומנין לאשתו שקנתה עבדים שיאכלו בתרומה (שם) וכהן כי יקנה נפש קנין כספו קנינו שקנה קנין אוכל ורשאי הכהן לומרה לתרומה לכהן אחר לפי שהוא כספו ואסור לאכול בלא רחיצת ידים ואינה מותרת לטבול יום אלא עד מחרת הכוכבים ואם נפל חלק אחר של תרומה לתוך צ"ט חלקים של חולין נאסר הכל לישראל ונשאל כישכל בתרומה שאין יושבה היתר לאכלה ואינה מותרת אלא לכהן בלבד אבל אם נפל אחד של תרומה לתוך ק' של חולין מפרש ממנו חלק אחד ונתנו לתהן והשאר מותר לישראל הרי אלו בתרומה מה שאין כן במשעורבדנתן (בבא מציעא פט) משנה א' התרומה הבהרת נכסי חנון הן ורחיבין עליון מיתה וזמנא ואסורין לזרים ועולין בא' וזמא ועטעין רחיצת ידים והעבר משם הרי אלו בתרומה ובכוכבים מה שאין כן במעשר. והחומרין שישנו בקודש שהוא קרוי קרבן מפני שסקטרי ממנו אמרויו והולכו על גבי המזבח ואם היתה מחשבת כהן מקריבו באחת מהעברות הארבע שהן שחיטה וקבלה והולכה וריקה אם מחשב בשחיטה לזרוק דמה או להקטיר אמרויה למחרת אותו היום או אם ישחב באחת הארבע העברות לזבל חימנה כוית ברש חין לזמנו נעשה אותו הובח פיגול ונפסל במחשבת שחשב בשעת עבודה כדכתוב (ויקרא ד) לא תזכור לו פגול ודרשין (ובתים ד) פ"ט במשעורב נפסל וכן מה שיחזירי ממנו עד שיצבור הנת והזמן הקצוב לו כבר נעשה נותר כדכתיב (ויקרא י"ט) ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר וגו' הפגול והנותר אם אוכל אדם מהן כוית במיד חייב כרת ובשוגג חייב חטאת כדתנן (בריתות ד' ב) ל"ו כריתות בתורה וזמן האוכל חלב ודם ונותר ופגול על אלו חייבין על דונן כרת ועל שגגתם חטאת וכן נמי האדם הטמא אם יאכל כוית ויורד ומי ששחט דבר אחד מקדש המזבח חוץ לעזרה או הקטיר מהם כלום בחוץ חייב כרת כדכתיב (ויקרא י"ח) איש איש מבית ישראל אשר ישחט [ונזין] ואל פתח אהל מועד לא הביאו ומי שנהגה מהן שהו פורטה בשוגג נחתיב באשם מעילות כדכתיב (שם ה) נפש כי תמעול מעל וחסאתה המחתיב בה על החלב ועל הדם והפגול והנותר וכלל המגזיין כספ' ב' אלו המדות עדיפין הקדשים מן התרומה וגו' רבנן דאית להו מדות אחרות שהן עדיפין בהן מן התרומה אין אנו מאריכין להזכירם לפי שהן נכללות בזה המשנה דמס' חגיגה (ד' ב) דתנן חומר בקודש מבתרומה וכי' ולמזמנו מגזירא דרבנן כללי התרומה יש לה יתרון על המעשר ומעלתה למעלה ממעלתו שכתוב חייב עליה מיתה כדכתיב (ויקרא כ"ב) ומתו בו כי יחללוהו והמעשר לא חייב עליו יותר מהמקלות על האוכל מעשר טמא כמו ששנן (יבמות ד' ט"ז) אכלו בטומאת עצמו לוקח מה שאין כן

מאימתי פרק ראשון ברכות

דילמא ביאת אורו הוא. פי' רש"י עד שזרע אורו של יום השמיני ומאי וטהר טהר גבירא שיטהר האיש בהצלת קרבנותיו. ומימא לפירושו לפרוך אהיהא להערל (דף ע"ד): להעריצ שמשו אוכל בתרומה וכי' מגלן דציאת שמשו הוא. ועוד היכי מלי למימר דמיירי צוריהא דלי צוריהא

הוא הוה מלי למכתב צקרא חרז השמש וטהר כמו ממזרח השמש (במדבר כ"ה) או לשון יליאה כמו השמש יאל על הארץ (בראשית יט) ונקט צקרא וצא השמש אלמא דהיינו שקיעת החמה. ועוד דצמון קא מציעא ליה האי וצא השמש אי ציאת אורו הוא ופשיט מצרייתא זכר לדבר וכי' תפשוט ממתניתין (דענינים העריצ שמשו אוכל בתרומה אלמא דהיינו ציאת שמש. וי"ל דה"פ מנאלי דהאי וצא השמש וטהר ציאת שמש הוא ממש ומאי וטהר טהר יומא דהיינו זאת הכוכבים דילמא ציאת אורו הוא דהיינו תחלתה של שקיעת החמה והוא תחלת הכנסתה צרקיע ועדיין יש שהות ציוס ו' חמש מילין עד זאת הכוכבים ומאי וטהר טהר גבירא והסתא למתניתין להערל לא קשה מידי דמלי למימר (י) העריצ שמשו דהסא היינו ציאת אורו ואף מהסא לא תפשוט דהיינו זאת הכוכבים. משום הכי אליטריך לאמריי הכל בצרייתא דלאת הכוכבים:

אם בן י"א קרא ויטהר. אף על גב דצמתה מקומות כתיב וטהר. הסא ליכא למיעוטי אצל הכא דאיכא למיעוטי הוה ליה למכתב ויטהר: **משערה** שהעני נכנס **אָבוּרָא פתו במלח.** מימא "עני גופיה *מתי יתפלל דהא אמתת זמן אכילתו היינו זמן ק"ש וכיון שצא זמן ק"ש אסור להתחיל לנסע עד שיפסל כרישא כדתינא לקמן (דף ד): וקורא ק"ש ומתפלל ואוכל פתו ומצריך וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה ויש לומר דזמן תפלה הוי קודם לזמן סעודה ללאו דוקא משעני נכנס לאכול אלא פורתא מעיקרא קאמר שעד שיכנינו לו סעודתו יקרא ויתפלל: **אע"פ שאין ראה דבר.** ראה גמורה אינה דהא לא מיירי

הסא לענין ק"ש: **וְאִם י"ד דעני קדים רבי חנינא היינו ר' אֵילְעִיזֵר וְלֹא מְלִי לְמִימֵר דַּעֲנִי קָדִים לְקִדּוֹשׁ הַיּוֹם או קדוש היום קדים לשעורא דעני. דלא מסתברא לחלק כל כך צשעורי זמן שכיבה בדלל זמנים הללו אית ציה: **אמר** ליה ר' יהודה והלא בהנים מבעוד יום הם טובלים. תימא תיקשי ליה לנפשיה שהרי פלג המנחה מצעוד יום היא והוא אומר (לקמן דף ס.) מיד כשיצבור פלג המנחה הוי זמן תפלת ערבית. ויש לומר דלדידיה לא קשיא דלא דרשי צשכנך וצקומך אצל לרבנן דרשי קשיא דאיתו זמן שכיבה:**

קשיא

השמשות דרבי יוסי קא אמינא דאמר א

רבי יוסי בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמוד עליו קשיא

בסיפיה דהיאא מתי' שהזכירה (בריתות ד' ב) חוץ מן המטמא מקדש וקדושי שהוא בעולה ויורד והוא שיהיה לו ידיעה בתחלה כי אותו הבשר קודש הוא וגם היתה לו ידיעה בטומאה שנטמא בה בשעה שאכלו שגג באחת מהן או בשתיהן ואי"כ נודע לו אותו הדבר שכבר שגג בו כדתנן (שבועות ד' ב) כל שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלים בתמיים הוי אלו בעולה ויורד ומי ששחט דבר אחד מקדש המזבח חוץ לעזרה או הקטיר מהם כלום בחוץ חייב כרת כדכתיב (ויקרא י"ח) איש איש מבית ישראל אשר ישחט [ונזין] ואל פתח אהל מועד לא הביאו ומי שנהגה מהן שהו פורטה בשוגג נחתיב באשם מעילות כדכתיב (שם ה) נפש כי תמעול מעל וחסאתה בשגגה וגו' והאונן נמי אין מותר לו לזבל מהם כלום דגמיר ליה מקל וחומר ממעשר כספ' ב' אלו המדות עדיפין הקדשים מן התרומה וגו' רבנן דאית להו מדות אחרות שהן עדיפין בהן מן התרומה אין אנו מאריכין להזכירם לפי שהן נכללות בזה המשנה דמס' חגיגה (ד' ב) דתנן חומר בקודש מבתרומה וכי' ולמזמנו מגזירא דרבנן כללי התרומה יש לה יתרון על המעשר ומעלתה למעלה ממעלתו שכתוב חייב עליה מיתה כדכתיב (ויקרא כ"ב) ומתו בו כי יחללוהו והמעשר לא חייב עליו יותר מהמקלות על האוכל מעשר טמא כמו ששנן (יבמות ד' ט"ז) אכלו בטומאת עצמו לוקח מה שאין כן

דילמא ציאת אורו. שיאור השמש ציוס השמיני ויטהר האיש עצמו בהצלת קרבנותיו ואתר יאכל: **אם כן.** דהאי קרא וטהר לשון כווי הוא נימא קרא ויטהר מאי וטהר: **אדני.** לשון עבר נתפנה מן העולם השמש: **מצרייתא.** דקמתי לקמן צשמעתינן משעה שהכהנים (ט) נכנסין לאכול בתרומתן וראיה לדבר זאת

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים זכר לדבר איכא: **דמתני'.** ועושין מלאכה צליה משקיעת החמה עד זאת הכוכבים: **ומקדמי.** ומשכימין קודם היום דאימא יוס לא הוי עד הנן החמה הוה קודם מקדמינן מעלות השחר דהוי יוס מהלך ה' מילין (פסחים ד' טז): **כ"ט והיה לנו הלינה משמר.** מדקאמר והיוס מלאכה אלמא האי דעצר מעלות השחר עד זאת הכוכבים יומא הוא. וזכר לדבר איכא דכל עת מלאכה קורא הכתוב יוס: **קס"ד.** רוב צני אדם (א) היינו עניים כלומר צני אדם צערני צצמות ועניים צצמות החול חד שעורא הוא: **משעה שקדש היום צערני צשפות.** היינו צין השמשות ספק יוס ספק לילה וכיון דספק הוא קדש היום מספק: **משעה שהכהנים עוצלים.** היינו קודם צין השמשות כדי שיהא להם קודם צין השמשות הערב שמש והכי אמרינן צצמה מדליקין (שבת לה). דזמן הטבילה קודם צין השמשות הוא: **והלא כהנים מצעוד יוס הס עוצלים.** רזי יהודה לטעמיה דלמר צצמה מדליקין(י) צין השמשות כדי מהלך חצי מיל קודם זאת הכוכבים קרוי צין השמשות והוי ספק הלך טבילה דמקמי הכי מצעוד יוס הוא ולא זמן שכיבה הוא ולקמן מפרש מלי אדלדל ליה רזי מלחי: **נכנסין להסב.** אית דלמרי צצמות החול ואית דלמרי צצצמות מכל מקום מלוחר הוא (ג) (לכולם): **ופי מנייהו מלוחר.** (ד) (לכולם) דעני או דהקן: **ה"ג אי ס"ד דעני קודם ר' חנינא היינו ר' אליעזר:** צין השמשות דר' יהודה (ג) מהלך חצי מיל לפני זאת הכוכבים ודרזני יוסי כרנף עין לפני זאת הכוכבים ורזני מאלי כרזי יוסי ס"ל וכי טביל מקמי הכי סמוך לחשכה הוא וזמן שכיבה קרינן ציה:

קשיא

הכוכבים ש"מ אין כפרתן מעכבתן: **משהעני.** שאין לו נר להדליק צסעודתו: **סיפא** ודאי פליגא אמתני'. דקמתי הכא עד שעה שגומד ליפטר מתוך הסעודה והיינו לא כר' אליעזר ולא כרבנן ולא כרבנן גמליאל. דרייש ובשכנך תחלת זמן שכיבה וצמתני' מן עד סוף האשמורה הראשונה: **עני וספן.** עני כל לילותיו וספן טמא לאכול בתרומה: **חד שעורא הוא.** זאת הכוכבים: **צערני צשפות.** ממהרין לסעודה שהכל מוכן: **שאין ראיה לדבר.** שהיוס כלה צצאת הכוכבים